

hope

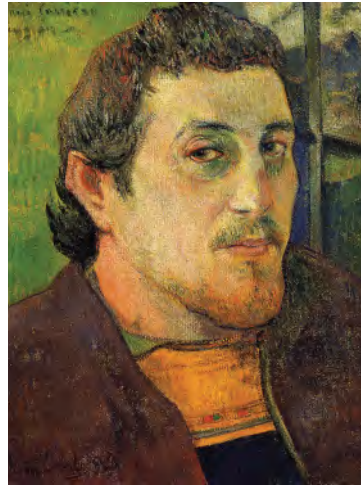

ชีวประวัติอกศิณันท์กว่าตาพี่น้องหนึ่งของโลก

ปอล โกแอก

P. Gamin

พินิต ตรีกุลเอก - ธิริยาธิริยง

ปอล โกแกง
๑๘๔๘ - ๑๙๐๓

ปอล โกแกง

ISBN (e-book) : 978-616-626-232-2

พนิดา ตระกูลเอก: ผู้เรียบเรียง

โฮป สำนักพิมพ์

Hope.press2014@gmail.com

จัดทำโดย

สุปัญญา อึ้งหนองบัว

๑๐๙/๒๑ ซอยสวนสยาม ๓ ถนนยาว กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐

ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๘

© สงวนลิขสิทธิ์ ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๕๘

คณะกรรมการ

สุริย์รักษ์ พันธุ์งาม, ฉลองรัฐ ไชยไพศาล

ศิลปกรรม

Hope Studio

หนังสือชุดอัจฉริยศิลป์
ชีวิตและผลงานของ

ปอล โกแกง
(Paul Gauguin)

คำนำสำนักพิมพ์

ชีวิตของคนเรานั้นแท้จริงแล้วต้องการเพียงแค่มิที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย มีเสื้อผ้าห่อหุ้มกาย มีอาหารมีน้ำดื่มเพื่อดำรงชีวิต และยารักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย เพียงเท่านั้นก็เพียงพอต่อการมีชีวิตรอดปลอดภัยและสามารถดำรงเผ่าพันธุ์สืบต่อไปได้ แต่ในความเป็นจริงแล้ว มนุษย์เราก็ไม่ได้แสวงหาแค่ปัจจัยสี่เพื่อการมีชีวิตรอดแต่เพียงเท่านั้น ยังมีองค์ประกอบอื่นๆที่ทำให้เกิดเป็นสังคม วัฒนธรรม และอารยธรรมขึ้นมาได้ นั่นก็เพราะคนเรามีสมอที่ตีกว่าสัตว์ชนิดอื่นบนโลก มีจินตนาการ มีความคิด มีสติปัญญาและสิ่งเหล่านี้เองที่ทำให้มนุษย์แตกต่างไปจากสัตว์ชนิดอื่น

ศิลปะ ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งซึ่งแสดงถึงความเป็นมนุษย์ที่ศิวิไลซ์ *ศิลปะ* คือ การกระทำ ผลงาน ที่มนุษย์เป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้น ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึง อารมณ์ความรู้สึกนึกคิด ภูมิปัญญาของศิลปินเจ้าของผลงานนั้นๆได้เป็นอย่างดี งานศิลปะบ้างก็มาจากจินตนาการ จากความรู้ จากประสบการณ์ หรือแม้แต่ จากธรรมชาติรอบๆตัว ล้วนแล้วแต่มีค่าอยู่ในตัวผลงานด้วยกันทั้งสิ้น

ศิลปะ ได้สอดแทรกอยู่ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ชนิดที่แยกกันไม่ออก ศิลปะ ได้ฝังลึกเข้าไปในจิตใจของมนุษย์และแสดงออกโดยที่น้อยคนนักจะสังเกตเห็นนั่นคือศิลปะ อาทิ ภาษา ท่าทาง การแสดงออกทางสีหน้า หรือแม้กระทั่งการประกอบอาชีพของมนุษย์เองก็ตามที่ ศิลปะของมนุษย์นั้นจะต้องมีผู้รังสรรค์ขึ้นมา ซึ่งเราเรียกผู้รังสรรค์งานศิลปะกันว่า ศิลปิน

ศิลปิน คือผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ คือผู้มีหน้าที่สามารถชำระไว้ซึ่งงานศิลปะแขนงต่างๆให้คงอยู่ตลอดไป ศิลปิน เป็นผู้ที่สังคมยอมรับนับถือในความสามารถ เนื่องจากเป็นผู้มีความสามารถพิเศษเหนือผู้อื่นในการสื่อสารสิ่งที่สังคมคิด สังคมเห็น ด้วยการเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดสิ่งเหล่านั้นออกมาสู่สาธารณะ ศิลปินจึงเป็นตัวแทนของการแสดงออกของอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก อุดมการณ์ จินตนาการ หรือแม้กระทั่งความเชื่อ ให้แก่สังคมทั้งผองโดยผ่านทางผลงานของพวกเขาในรูปของ ศิลปะ นั้นเอง

นอกจากชิ้นงานศิลปะแล้วตัวของศิลปินเองก็ควรค่าแก่การศึกษาในประวัติชีวิต และผลงาน ของพวกเขาอย่างมากด้วยเช่นกัน เพราะการทราบถึงประวัติของศิลปินนั้นๆจะทำให้เข้าใจถึงสิ่งที่พวกเขาคิด และต้องการสื่อสาร ซึ่งก็จะทำให้เราเข้าใจในศิลปะที่พวกเขาสร้างสรรค์ได้ดียิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการชมผลงานศิลปะของพวกเขา

หนังสือเล่มนี้เป็นหนึ่งในชุด “อัจฉริยศิลปิน” โดยได้นำเสนอชีวิตและผลงานของศิลปินเอกชาวฝรั่งเศสในยุคศตวรรษที่ ๑๙ ซึ่งเป็นหนึ่งในศิลปินผู้บุกเบิกศิลปะในยุค “หลัง อิมเพรสชันนิสต์” ที่มีชื่อเสียงก้องโลก และมีผลงานอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเองนามว่า ปอล โกแกง เรามีความภูมิใจที่จะนำเสนอเรื่องของศิลปินผู้นี้ให้ท่านได้อ่าน ก็ด้วยหวังให้ท่านผู้อ่านได้ทั้งความรู้และความบันเทิงใจ เพื่อร่วมเพิ่มพูนภูมิปัญญาให้แก่สังคม ด้วยเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้จักต้องเป็นประโยชน์ไม่สักทางใดก็ทางหนึ่ง

เพื่อสังคมที่เปี่ยมด้วยคุณภาพ

สำนักพิมพ์ โฮป

สารบัญ

ปฐมบท	๑๑
๑. เออแซน อองรี ปอล โกแกง	๒๓
๒. ปอล โกแกง ศิลปินสมัครเล่น	๔๕
๓. ปอล โกแกง ศิลปินอาชีพ	๗๕
๔. ปอล โกแกง นักเดินทาง	๑๑๕
๕. ปอล โกแกง ตาฮิติ-มาร์เคซัส	๑๕๕
ปัจฉิมบท	๑๘๙

Te raani rahi

Paul Gauguin

ปฐมบท

‘ชะตากรรม’ ของมนุษย์นั้นคล้ายกับเรือที่ลอยอยู่กลางมหาสมุทรที่ไม่รู้ว่าหนทางข้างหน้าจะเผชิญกับอะไรบ้าง

ช่วงชีวิตของแต่ละคนนั้นต้องพบกับโชคชะตาที่แปรผันไปมาอยู่ตลอดเวลา ซึ่งก็บางครั้งราบรื่น แต่บางครั้งก็ซลุกซลักหนักหน่วงอย่างแสนสาหัส บางช่วงก็พุ่งแรงโชติช่วง แต่บางช่วงเวลาก็กลับอับแสงไร้หนทางจะเดินต่อไปได้อีกจนถึงกับคิดสั้นตัดช่องน้อยแต่พอตัวกันเลยทีเดียว อันที่จริงแล้วช่วงชีวิตของแต่ละคนไม่มีใครที่จะโชคดีไปตลอดหรือโชคร้ายไปได้ตลอดแต่เพียงอย่างเดียวหนึ่ง ชีวิตของคนทุกคนไม่ว่าจะเกิดมาบนกองเงินกองทองหรือกองขยะก็ตาม ชีวิตก็มีทั้งขึ้นและลง เพียงแต่ว่าแต่ละคนอยู่ในสภาพแวดล้อมเช่นไร ขึ้นแบบไหนลงแบบไหนเท่านั้น คนที่โผล่ขึ้นสูงเวลาตกก็ตกแรง คนที่บินต่ำตกลงมาก็เบาหน่อย ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับชะตาชีวิตของแต่ละคนว่าจะเดินไปถึงจุดไหน เวลาใด ขึ้นสูงหรือลงต่ำอย่างไรโดยที่เรากำหนดเอาเองไม่ได้

และเรื่องราวต่อไปนี่ก็คือชีวิตจริงของคนคนหนึ่งชีวิตของเขาเดินไปตามโชคชะตาที่พลิกกลับไปกลับมา ช่วงเวลาหนึ่งเขาสามารถไต่ขึ้นสู่จุดสูงสุดของความสำเริง แต่ก็กลับตกลงสู่หุบเหวอย่างไม่ทันได้ตั้งตัว ผู้ที่มีชีวิตราบกับบทะเลทรายที่ครบรส ทั้งสุข ทุกข์ และการผจญภัย ซึ่งหาได้ยากในชีวิตของคนคนหนึ่งที่จะเผชิญกับเรื่องราวอันหลากหลายในช่วงชีวิตหนึ่งอย่างที่คุณผู้เผชิญบุคคลที่กล่าวถึงนี่ก็คือ

ปอล โกแกง (Paul Gauguin)

ปอล โกแกง หรือชื่อเต็มคือ **เออแซน อองรี ปอล โกแกง (Eugene Henri Paul Gauguin)** แต่ใครๆมักคุ้นหูกับชื่อเรียกเพียง “โกแกง” มากกว่า ปอล โกแกง เป็นศิลปินนักวาดภาพชาวฝรั่งเศสในระดับแถวหน้าของโลก ผู้มีชีวิตอยู่ในช่วงระหว่างที่เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของโลกศิลปะตะวันตก จากเก่าไปสู่ใหม่ในยุคสมัย **โพสต์ อิมเพรสชันนิสต์ (Post Impressionist)** หรือยุคหลัง อิมเพรสชันนิสต์ ที่เกิดขึ้นในช่วงหลังของศตวรรษที่ ๑๙ โกแกงยังถือเป็นผู้บุกเบิกซึ่งทำให้เกิดศิลปะยุคใหม่ต่างๆ หรือที่เรียกกันโดยรวมๆว่า **โมเดิร์น อาร์ต (Modern Art)** ขึ้นมากมาย ในช่วงแรกของ โกแกง นั้นเขาไม่ได้คิดที่จะยึดอาชีพศิลปินนักวาดภาพแต่อย่างใด โกแกง มีอาชีพหลักก่อนจะหันมายึดอาชีพศิลปินคือนักบริหารด้านการเงินและการลงทุน และยังเป็นนักสะสมผลงานศิลปะมือสมัครเล่นอีกด้วย กระทั่งเมื่อทนกับความเย้ายวนใจของกลิ่นสีซึ่งฉาบอยู่บนผืนผ้าใบอีกต่อไปไม่ได้ เขาจึงตัดสินใจหันมายึดอาชีพศิลปินเต็มตัวในภายหลัง นับจากนั้นมาเขาถูกกลิ่นสีและที่แปรงฉูดรั้งไว้จนไม่สามารถกลับไปสู่โลกใบเดิมของเขาได้อีกเลย

ปอล โกแกง ละทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างในเส้นทางเดิมของเขา แม้ว่าอาชีพเดิมจะสร้างรายได้แก่เขาสูงกว่าเส้นทางใหม่นี้มากมายหลายเท่าก็ตาม แม้แต่ครอบครัวของเขาเอง เขาก็เลือกที่จะจากภรรยาและลูกๆ ๕ คนเพื่อเดินตาม

หาความฝันของตัวเอง แต่การเลือกเส้นทางศิลปินนักวาดภาพของ โกแกง นี้ก็ไม่ใช่ง่าย เขาต้องล้มลุกคลุกคลานซ้ำแล้วซ้ำเล่ากว่าจะไปถึงจุดหมาย แต่ถึงแม้เขาจะเผชิญกับความเหนื่อยยากและสับสนในบางครั้งกับการเลือกหนทางนี้ แต่เขาก็ไม่คิดที่จะย้อนกลับไปสู่หนทางเดิมที่จากมา และด้วยความมุ่งมั่นนี้เองโลกจึงได้มีศิลปินผู้สร้างตำนานเกิดขึ้นอีกคนหนึ่ง

แรกๆที่เข้ามาในวงการนี้ ปอล โกแกง อาจหวังเพียงต้องการที่จะได้ทำงานศิลปะซึ่งมอบความสุขให้แก่เขาเท่านั้น หรือเพียงต้องการจะเผยแพร่สิ่งที่ตนคิดและจินตนาการให้ใครได้เห็นและชื่นชมในสิ่งเหล่านั้นอย่างที่เขาชื่นชมหรือหวังเพียงแค่ให้ผู้ชมงานศิลปะของเขาอมจ่ายเงินซื้อภาพเพื่อจุนเจือให้เขาสามารถประทังชีวิตและทำงานศิลปะได้ต่อไปเรื่อยๆเท่านั้น แต่พอ โกแกง มีโอกาสสร้างสรรคงานศิลปะของตนไปนานวันเข้า เขาก็เริ่มเกิดความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการทำงานศิลปะไม่ให้อยู่อยู่กับที่เช่นเดียวกับศิลปินหัวก้าวหน้ารุ่นก่อนหน้าเขา ผู้ซึ่งบุกเบิกศิลปะแนวสร้างสรรค์มาก่อน กระทั่งเมื่อ โกแกง ได้พบกับเพื่อนๆที่คิดในแบบเดียวกัน จึงได้ร่วมกันศึกษาและคิดทฤษฎีอันแปลกใหม่ออกมาเสนอแก่วงการศิลปะ ศิลปะที่เกิดขึ้นมาจากความคิดสร้างสรรค์ของ โกแกง และเพื่อนๆนี้ ต่อมาเรารู้จักกับศิลปะเหล่านั้นกันในรูปแบบของศิลปะแบบนามธรรมซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปตามลักษณะงาน เช่น **ซิมโบลิสต์ (Symbolist)** หรือศิลปะแบบ **สัญลักษณ์นิยม** และ **ซินเทติซิสต์ (Syntheticist)** หรือ **สังเคราะห์นิยม** เป็นต้น ศิลปะเหล่านี้เกิดขึ้นได้ก็จากความคิดริเริ่มของ ปอล โกแกง และเพื่อนๆ นอกจากนี้ยังมีเทคนิคการทำงานศิลปะในแบบใหม่ๆที่ริเริ่มขึ้นโดยกลุ่มของ โกแกง เช่นกัน ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการทางศิลปะที่แตกแขนงไปสู่ศิลปะที่มีความแปลกใหม่อีกมากมายนับไม่ถ้วนในช่วงยุคศตวรรษที่ ๒๐ ต่อมา จึงอาจกล่าวได้ว่า ปอล โกแกง และเพื่อนๆนั่นเองที่เป็นผู้จุดประกายให้แก่ศิลปะ **โมเดิร์น อาร์ต** ทั้งหมด

Gauguin

กาลลิขิต

๑๘๔๘ ปอล โกแกง หรือ เออแซน อองรี ปอล โกแกง เกิดวันที่ ๗ มิถุนายน ที่ปารีส เป็นบุตรคนรองของ โคลวิส โกแกง กับ อาลีน มารี ซาซาล เขามีพี่สาวอีกคนหนึ่งชื่อ มารี โกแกง บิดาของ โกแกง มีอาชีพเป็นนักหนังสือพิมพ์ ในปีที่ ปอล โกแกง เกิดนั้น ฝรั่งเศสเกิดการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองอีกครั้งหนึ่ง จากราชวงศ์เป็นสาธารณรัฐ แล้วกลับเป็นราชวงศ์อีกหน ก่อนกลับมาเป็นสาธารณรัฐครั้งที่สองในปีนี้

๑๘๕๐ หลังจาก หลุยส์ นโปเลียน หรือ นโปเลียนที่ ๓ ได้รับเลือกขึ้นเป็นประธานาธิบดีของฝรั่งเศสในปี ค.ศ. ๑๘๔๘ ก็ได้พยายามสืบทอดอำนาจให้ยืนยาวด้วยการกวาดล้างฝ่ายตรงข้ามให้หมดสิ้นแล้วจึงเตรียมที่จะประกาศให้ฝรั่งเศสเป็นประเทศจักรวรรดิ จากนั้นก็ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นจักรพรรดิ บิดาของ ปอล โกแกง นั้นทำงานให้กับฝ่ายตรงข้ามของ นโปเลียนที่ ๓ จึงหวาดเกรงว่าจะพลอยได้รับอันตรายตามไปด้วย จึงได้พาครอบครัวอพยพหนีภัยการเมืองออกจากฝรั่งเศส โดยมีเป้าหมายที่ประเทศเปรู อเมริกาใต้ ซึ่งญาติทางฝ่ายมารดาของ ปอล โกแกง ทรงอิทธิพลอยู่ที่นั่น แต่ระหว่างทาง บิดาของ โกแกง เกิดล้มป่วยและเสียชีวิตลง โกแกง จึงกำพร้าพ่อ

- ตั้งแต่อายุเพียงไม่ถึง ๒ ขวบ แต่ช่วงชีวิตในวัยเด็กที่พักอาศัยอยู่ที่เปรูนั้น นับว่าเป็นช่วงที่สุขสบายที่สุดในชีวิตของ โกแวง เนื่องจากฐานะที่มั่งมีของครอบครัวฝ่ายมารดานั่นเอง ครอบครัว โกแวง อยู่ที่ลิมา เมืองหลวงของเปรูเป็นเวลา ๕ ปีเศษจึงคิดกลับฝรั่งเศส
- ๑๘๕๕** ครอบครัว โกแวง เดินทางกลับฝรั่งเศส โดยไปอาศัยอยู่กับลุงของโกแวง ชื่อ ไอสิโดเร อาศัยอยู่ที่เมืองออร์เลอ็องส์ ปอล กับพี่สาวจึงได้รับการศึกษาอย่างดีด้วยความช่วยเหลือของลุง ไอสิโดเร นั่นเอง ส่วนมารดาของ โกแวง นั้นแยกไปทำงานอยู่ที่ปารีส
- ๑๘๖๕** ปอล โกแวง เรียนจบมัธยมแล้ว จึงออกหางานทำ และได้งานเป็นกะลาสีในเรือเดินสมุทร ซึ่งเขามีโอกาสได้เดินทางไปจนถึงประเทศนิวซีแลนด์เลยทีเดียว
- ๑๘๖๗** มารดาของ โกแวง เสียชีวิตลงในปารีส เขาได้รับข่าวนี้ในขณะที่ยังคงเดินทางไปกับเรือเดินสมุทร
- ๑๘๖๘** ปอล โกแวง สมัครเข้าเป็นทหารเรือประจำในกองทัพเรือฝรั่งเศส จนกระทั่งเมื่อเกิดสงคราม *ฝรั่งเศส-ปรัสเซีย* หรือสงครามระหว่างฝรั่งเศสกับปรัสเซียขึ้นในปี ค.ศ. ๑๘๗๐ โกแวง จึงต้องเข้าร่วมรบในสงครามครั้งนั้นด้วย
- ๑๘๗๑** สงครามสิ้นสุดลงด้วยความพ่ายแพ้ของฝ่ายฝรั่งเศส โดยที่ โกแวง ก็ได้รับการปลดประจำการด้วย เขาจึงกลับปารีสในปีนี้ และไปพักอาศัยอยู่กับเพื่อนของมารดาชื่อลุง กุस्ताฟ อโรซา ซึ่งในตอนนั้นพี่สาวของเขาได้แต่งงานออกเรือนไปเรียบร้อยแล้ว
- ๑๘๗๒** จากความช่วยเหลือของลุง กุस्ताฟ อโรซา โกแวง ได้รับการฝากงานให้เข้าทำงานที่สำนักงานตัวแทนการลงทุนหรือนายหน้าค้าหุ้นของ ปอล แบร์แตง ที่ปารีส
- ๑๘๗๒** เป็นปีที่รุ่งโรจน์ในอาชีพการทำงานเป็นนายหน้าค้าหุ้นของ โกแวง เขาสามารถทำเงินได้อย่างมากมายเป็นกอบเป็นกำจากอาชีพนี้ จึงทำให้เขามีเงินมากเพียงพอที่จะเริ่มหันมาสะสมงานศิลปะบ้าง เขา

ได้รับการถ่ายทอดสิ่งนี้มาจากลุง กุस्ताฟ ของเขา ซึ่งเป็นนักสะสมภาพวาดด้วยคนหนึ่ง โกแวง ชอบเข้าไปชมภาพที่ลุงสะสมไว้ และเริ่มซึมซับกับสิ่งนี้มากขึ้นเรื่อยๆ และในปีเดียวกันนี้ โกแวง ก็ได้รู้จักกับ เอมีล ซ็ฟเฟนเนคเกอร์ ทั้งสองจึงได้ร่วมมือออกศึกษางานศิลปะด้วยกัน

- ๑๘๗๓** ปอล โกแวง แต่งงานกับ เมตต์ แกด สาวสวยเชื้อสายเดนมาร์กซึ่งมาทำงานเป็นครูสอนพิเศษในปารีส
- ๑๘๗๔** เอมีล ลูกชายคนหัวปีของ โกแวง เกิดในปีนี้ เขาเริ่มคบหาเพื่อนศิลปินที่อยู่ในกลุ่ม อิมเพรสชันนิสต์ จากการแนะนำของ คามิลล์ ปิสซาร์โร ซึ่งเป็นเพื่อนกับลุง กุस्ताฟ อโรซา โดยที่ โกแวง ได้เริ่มงานวาดรูปของเขานอกจากเป็นนักสะสมงานศิลปะมาระยะหนึ่งแล้ว และเริ่มคิดจะเอาจริงเอาจังเสียที
- ๑๘๗๖** เริ่มศึกษางานประติมากรรมอย่างจริงจังกับ บูอิลโลต์ เจ้าของที่ดินที่เขาเช่าอยู่ และมีโอกาสได้แสดงผลงานเป็นครั้งแรกกับ ซาลอง ที่จัดขึ้นโดยทางการในปีนี้
- ๑๘๗๗** ปอล โกแวง ได้ลูกคนที่ ๒ เป็นลูกสาวชื่อ อาลีน
- ๑๘๗๙** ในปีนี้ โกแวง ประสบความสำเร็จกับอาชีพค้าหุ้นของเขามากที่สุด และยังได้นำผลงานเข้าร่วมแสดงในนิทรรศการศิลปะที่จัดขึ้นโดยกลุ่ม อิมเพรสชันนิสต์ ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งที่ ๔ ในปีนั้นอีกด้วย และปีเดียวกันนี้ลูกคนที่ ๓ ชื่อ โคลวิส ก็เกิดมา
- ๑๘๘๐** โกแวง ยังคงส่งภาพเข้าร่วมแสดงในงานของกลุ่ม อิมเพรสชันนิสต์อีกครั้งในปีนี้
- ๑๘๘๑** เริ่มออกวาดภาพกลางแจ้งกับ คามิลล์ ปิสซาร์โร ปอล เซซานน์ กับ อาร์ม็องด์ กิลโยแมง ที่หมู่บ้านปองต์อัส บ้านของ ปิสซาร์โร และยังร่วมส่งภาพเข้าแสดงกับกลุ่ม อิมเพรสชันนิสต์ อีกครั้ง โดยส่งภาพเปลือยชื่อ *“สตัดดี ออฟ นูด”* เข้าแสดง ซึ่งก็นับเป็นครั้งแรกด้วยเช่นกันที่ภาพวาดของเขาได้รับคำชื่นชมจากนักวิจารณ์ศิลปะชื่อดัง